

Entrevista a Eduard Moreno, coautor del llibre *Barcelona, cap a on vas?*

“Maragall té el poder d'un cèsar”

Hi ha gent que tota la vida s'ha mantingut al mateix costat de la barricada. Eduard Moreno, advocat especialitzat en dret urbanístic, és una d'aquestes persones. Ell i Vázquez Montalbán han trencat la lluna de mel olímpica amb la publicació de *Barcelona, cap a on vas?* (L'Índex)

Barcelona és salvable malgrat l'entramat que s'ha muntat amb motiu dels Jocs Olímpics

JORDI MORERA

Barcelona, *cap a on vas?* no havia de ser un llibre. Un diari barceloní –“no diré el nom, però està a la *vanguardia* de les vendes”– va proposar Eduard Moreno i Vázquez Montalbán –*Manolo*– que escribissin quina era la seva visió de la Barcelona Olímpica en forma de diàleg, per publicar-ho en un suplement dominical. Però sembla que el contingut dels diàlegs no va acabar d'agradar a segons qui, i van quedar aparcats en un calaix. “¿I per què no en fem un llibre?”, i es va fer. Un llibre que arriba trenta anys després del primer

Barcelona, ¿dónde vas? que el mateix Moreno va escriure conjuntament amb Francesc Martí Jusmet, avui delegat del govern a Catalunya, i que va marcar tota una generació de barcelonins compromesos en la lluita per una ciutat millor.

—¿Quines reaccions ha provocat el llibre?

—L'altre dia un crític d'un diari de Madrid deia que el nostre llibre era com si en un bar d'aquests de disseny super modern hi entressin dos veterans i diguessin “això és una merda”. Doncs és ben bé això, perquè molta gent s'ha preguntat “però, ¿què

diuen, aquests?”, i el que diem és veritat. El que passa és que son veritats que han de servir per animar la població a fer alguna cosa, perquè si no acabaran sent mentides.

—Vostè diu que *Barcelona* encara està a temps de ser diferent del què és, però en el llibre hi ha una nota de pessimisme sobre el futur, com si els Jocs haguessin estat un colp mortal per al tipus de ciutat a què aspira...

—Els Jocs han estat el pretext. Aquesta ciutat, com moltes, creix a empentes. Hi ha una primera empenya amb l'Exposició

Universal de 1888, una segona amb la de 1929, i aquesta del 92 és la tercera gran embranzida. Una tercera empena que no ha desfet la ciutat, però que ha esgotat el seu sòl. Queden alguns espais encara oberts i l'únic que es pot fer és una política de remodelació i de qualitat de vida; reconstruir la ciutat i donar-li tot el seu sentit. Jo hi tinc esperances perquè la ciutat és petita —té 1.750.000 habitants— i encara es pot convertir en una ciutat habitable. Barcelona és salvable.

—*¿Salvable malgrat què o malgrat qui?*

—Barcelona és salvable malgrat l'entramat que s'ha muntat amb motiu dels Jocs Olímpics. Això no vol dir que estigui en contra dels Jocs, perquè Maragall té raó quan diu que si els Jocs no hi fossin s'haurien d'inventar, sinó que estic en contra del fet que no s'hagin aprofitat els Jocs per fer un model diferent de ciutat. A més, jo no puc ser contrari a la celebració dels Jocs perquè en el seu moment, cap a l'any 1979, jo havia proposat personalment a Narcís Serra que sol·licités per a Barcelona l'organització d'uns Jocs Olímpics, o qualsevol altra cosa extraordinària, com a meta dels socialistes en el poder. El problema és com s'ha portat l'organització d'aquests Jocs, i qui s'ha enriquit a costa dels Jocs.

—*¿Però es podria haver fet tot d'una altra manera?*

—Sí. L'altre dia Maragall va declarar a *La Vanguardia* que ell no havia fet la Vila Olímpica per posar-hi vivendes socials, perquè passats tres anys farien fàstic. ¿Què vol dir això? ¿És que si s'hi haguessin fet vivendes populars l'Ajuntament no se n'hagués preocupat del manteniment després del 92? Les hagués abandonat? El que jo dic és que la Vila Olímpica es podia fer amb vivendes a l'abast de tothom, i no solament ho dic jo, sinó també algú dins del mateix ajuntament, com ara Jordi Parpal quan hi era.

Un altre tema és el de les grans obres d'infraestructura. Tinc la sospita que els costos declarats d'aquestes obres no tenen gaire cosa a veure amb la realitat, i que si es fés una auditoria tècnica, metre quadrat per metre quadrat, hi hauria sorpreses d'infart. Em sembla clar que amb l'excusa dels Jocs Olímpics s'ha format una mena de tribu d'especuladors urbans, una cort al voltant de l'alcalde Maragall, que ha fet una ciutat d'acord amb els seus interessos.

—*Però els costos de les obres no es podien pagar només amb diners públics...*

—La iniciativa privada ha d'intervenir,

però amb un control rigorós. Cal aprofitar els mecanismes del mercat lliure però amb una idea socialitzadora, i el que s'ha fet, en canvi, és aplicar una filosofia del guany privat i la iniciativa privada. Són dos conceptes antagònics, i l'ajuntament s'ha decantat pel més fàcil, el *laissez faire*. Aquesta és la crítica.

—*Tot això és responsabilitat directa de Maragall?*

—Bé, si l'alcalde s'ha d'endur les medalles dels èxits dels Jocs, també s'ha d'endur les dels fracassos.

—*Barcelona pot arribar a penedir-se de la celebració d'aquests Jocs?*

—No crec. L'únic dubte que tinc és el de l'endeutament. Vull recordar que l'alcalde de Montreal també deia que els Jocs no serien deficitaris i encara avui els ciutadans de Montreal estan pagant el dèficit amb el tabac i la beguda. Aviam si nosaltres d'aquí uns anys no podem ni fumar ni beure...

—*Des d'un posicionament crític d'esquerra com el teu i el de Vázquez Montalbán, ¿no és angoixós que tot el que denunciieu ho estigui practicant precisament l'esquerra?*

—És lamentable. El que passa és que les ideologies no estan en el seu millor moment, especialment les socialitzadores. És veritat que a l'esquerra dels socialistes no hi ha res, perquè les idees revolucionàries estan en crisi, de moment. I el que queda és el pragmatisme d'una esquerra prestigiada pels vots que, en funció del seu domini electoral, pot fer coses que s'aparten dels principis de l'esquerra. Desgraciadament, vivim en una època molt pragmàtica, molt poc donada a les solucions col·lectives. Els polítics obliden que ells han de ser arquitectes de les idees, constructors del món. I si ho obliden, es converteixen en *chusqueros* de la política.

—*Pasqual Maragall ha elogiat públicament diverses vegades Josep Maria Porcioles, ex-alcalde franquista de Barcelona. ¿Porcioles es mereixia una rehabilitació pública com aquesta?*

—No s'ho mereixia. Si s'ho hagués rescut no s'haguessin venut 60.000 exemplars de "Barcelona, ¿dónde vas?", un llibre que el criticava. Ha estat rehabilitat i condecorat per l'ajuntament de Barcelona perquè la proposta de ciutat que va fer Porcioles en el seu moment és la que ara Maragall tira endavant. La diferència és que a Porcioles li va impedir dur a terme els seus projectes, mentre que Maragall s'ha trobat amb unes associacions de veïns debilitades i amb una gran incapacitat de

resposta popular, i això li ha facilitat la feina. Encara que, ben mirat, el nostre llibre —l'actual, el que he fet amb el Manolo— també el rehabilita, a Porcioles, ja que diem que els que hi ha ara fan coses semblants a les que ell feia i, en alguns casos, pitjors.

—*¿Qui són els responsables de la desactivació del moviment veïnal a Barcelona?*

—No hi ha un responsable directe, el que passa és que molts dirigents del moviment veïnal durant el franquisme i la transició van passar a la política activa amb l'arribada de l'esquerra a l'Ajuntament, i en certa mesura són alguns dels que manen avui. Recordo que abans, per vint metres quadrats de zona verda, es muntava un sidral impressionant. Ara, ens prenen mil metres quadrats i ningú no en diu res. Hi ha hagut una desmobilització molt estranya.

—*Però un malpensat podria dir que a l'esquerra que està en el poder ja li va bé que no hi hagi una veu crítica organitzada...*

—Això també existeix, perquè xuclar els dirigents de les associacions de veïns ja és una manera de deixar-les morir. Als partits d'esquerra tampoc no els convenia una democràcia de base, sinó una democràcia formal, sense una fiscalització del poder per part d'una societat civil vigorosa. Això sí, també s'ha de reconèixer que hi va haver molta gent que durant el franquisme van fer de la vida municipal un objectiu de militància crítica, i que en pujar l'esquerra al poder van dir "ara ens podem dedicar a altres coses perquè ja han arribat els nostres". Després s'ha demostrat que els nostres potser no eren tan nostres...

—*¿La dreta ho faria millor?*

—La dreta no és capaç de fer millor res, en una ciutat. El que passa és que la dreta, al poder, no hagués pogut fer moltes coses que ara es fan perquè l'esquerra, a l'oposició, no li ho hauria permès. Posem per exemple la rehabilitació del Port Vell, una operació d'especulació típica: si la dreta estigués al poder el Pla del Port Vell no s'hagués pogut fer perquè l'esquerra hagués mogut les associacions de veïns, els sindicats, els partits, i no s'hagués pogut fer. És dramàtic dir que potser l'esquerra hauria d'estar eternament a l'oposició, però és així. Posem l'exemple a nivell de l'estat. Si amb la força de deu milions de vots el PSOE no ha estat capaç de canviar el país —i aquesta era la promesa—, ¿quan serà capaç? Mai. Ahir mateix ens assabentàvem per la premsa que l'estat espan-

yol està a la cua del mercat comú en prestacions socials als seus ciutadans. Així que, esgotada la via revolucionària, i en vista que guanyar el poder de forma democràtica tampoc no serveix, paradoxalment haurem de dir que és millor que la dreta estigui en el poder i l'esquerra la controli des de l'oposició, esperant temps millors. Tot això ho dic perquè també té una aplicació a Barcelona, i un exemple és això que explicava del declivi de les associacions de veïns.

—*¿Què és el maragallisme?*

—El maragallisme per antonomàsia el representen les obres olímpiques. La Barcelona olímpica és un concepte maragallista. I el maragallisme passarà a la història com una cosa positiva, perquè les crítiques que li puguem fer ara, d'aquí a trenta anys les hauran d'anar a buscar a les hemeroteques. En canvi, tot el que fa ara Maragall quedarà per sempre. Però la Barcelona olímpica, i això és el que no ens cansarem de repetir, s'hauria pogut fer d'una altra manera. Ja se sap, els pragmàtics fan les obres i els crítics diem coses que acaben en una hemeroteca...

—*¿Per què diu que Pasqual Maragall és com un cèsar?*

—Nosaltres diem que a Barcelona hi ha cesarisme municipal. Aquesta és una cosa que ve donada per l'ordenament legal espanyol, que atorga grans poders als alcaldes i que els converteix en presidencialistes. Però a banda dels motius legals, hi ha una qüestió de caràcter. Fixa't que de tots els regidors de l'ajuntament, només a Maragall li cap Barcelona en el cap. És l'únic que entén la ciutat perfectament. Si li preguntes a un regidor el nom d'un carrer, o quantes línies de metro i autobús té Barcelona, molts ni ho saben. Maragall sí. ¿Quantes entrevistes a regidors de Barcelona publica la premsa? ¿Quants surten parlant a la televisió? Qualsevol regidor hauria de poder parlar de la ciutat, ¿per què només en parla l'alcalde? Perquè té el poder com un cèsar i perquè és el que n'està més assabentat.

—*Si només a Maragall li cap Barcelona al cap, Maragall és el millor alcalde possible per Barcelona, ¿no?*

—No forçosament. Cal reconèixer que és un home molt intel·ligent i molt preocupat per Barcelona des de sempre, però s'ha rodejat de gent escollida segons la seva submissió i no segons la seva capacitat. Són persones que no tenen un interès real en la ciutat, i es limiten a ser corretja de transmissió del que digui l'alcalde o el partit.

Eduard Voltas